
Framleiðsla á 6.800 tonnum af laxi í Ísafjarðardjúpi Ákvörðun um matsáætlun

Inngangur

Þann 9. febrúar 2016 barst Skipulagsstofnun tilkynning frá Háafelli ehf. um fyrirhugaða framleiðslu á 6.800 tonnum af laxi í sjókvíum í Ísafjarðardjúpi samkvæmt 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og lið 1.11 í 1. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði umsagna Ísafjarðarbæjar, Strandabyggðar, Súðavíkurrepps, Ferðamálastofu, Fiskistofu, Hafrannsóknastofnunar, Matvælastofnunar, Minjastofnunar Íslands, Náttúrufræðistofnunar Íslands, Orkustofnunar, Samgöngustofu, Umhverfisstofnunar og Veiðimálastofnunar.

Ráðgjafi Háafells ehf. er Sjávarútvegsþjónustan ehf.

Gögn lögð fram

Tillaga að matsáætlun fyrir 6.800 tonna framleiðslu af laxi í sjókvíum í Ísafjarðardjúpi á vegum Háafells ehf., janúar 2016.

Umsagnir bárust frá:

- Ísafjarðarbæ með bréfi dags. 9. mars 2016 .
- Strandabyggð með bréfi dags. 9. mars 2016.
- Súðavíkurrepp með bréfi dags. 3. mars 2016.
- Ferðamálastofu með bréfi dags. 4. mars 2016.
- Fiskistofu með bréfi dags. 2. mars 2016.
- Hafrannsóknastofnun með bréfi dags. 14. mars 2016.
- Matvælastofnun með bréfi dags. 17. febrúar 2016.
- Minjastofnun Íslands með bréfi dags. 26. febrúar 2016.
- Náttúrufræðistofnun Íslands með tölvupósti 7. mars 2016.
- Orkustofnun með bréfi dags. 4. mars 2016.
- Samgöngustofu með bréfi dags. 26. febrúar 2016.
- Umhverfisstofnun með bréfi dags. 1. mars 2016.
- Veiðimálastofnun með tölvupósti dags. 1. mars 2016.

Athugasemdir bárust frá:

- Dýrfiski hf., nú Arctic Sea Farm, með bréfi dags. 12. febrúar 2016.
- Eignum Ármúla I og II í Strandabyggð með bréfi dags. 29. febrúar 2016.
- Fuglavernd með bréfi dags. 28. febrúar 2016.
- Landssambandi veiðifélaga með bréfi dags. 23. febrúar 2016.
- NASF, Verndarsjóði villtra laxastofna með bréfi dags. 27. febrúar 2016.
- Óttari Yngvasyni fyrir hönd eigenda Haffjarðarar í Hnappadal með bréfi dags. 27. febrúar 2016.
- Veiðifélagi Langadalsárdeildar með bréfi dags. 17. febrúar 2016.
- Veiðifélagi Laugardalsár með bréfi dags. 28. febrúar 2016.

Frekari upplýsingar bárust frá framkvæmdaraðila með bréfi dags. 9. mars 2016 og fimm tölvupóstum dags. 2. mars 2016.

Framkvæmd og umhverfisáhrif

Framkvæmdalýsing

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að framleiðsla á allt að 6.800 tonnum af laxi verði með kynslóðaskiptu eldi. Til eldisins verði notuð 10 eldissvæði sem dreifist á þrjú árgangasvæði, sem staðsett verði í Ísafjarðardjúpi og innan við Álftafjörð, og eitt varasvæði í Skötufirði. Einn árgangur verði í eldi í um tvö ár á hverju árgangasvæði, en þá verði svæðið hvílt og ný eldislota hefjist þar um það bil ári síðar. Seiði til eldisins verði framleidd í seiðaeldisstöð Háafells ehf. á Nauteyri við Ísafjörð og slátrun og vinnsla verði í slátruhúsi í Súðavík í eigu móðurfélags Háafells ehf., Hraðfrystistöðvarinnar Gunnvarar hf. (HG).

Fram kemur að notaður verði kynbættur eldisfiskur sem upprunnin sé frá Noregi. Gert sé ráð fyrir að eldið hefjist árið 2017 með útsetningu seiða og það verði komið í fullan rekstur árið 2020. Vegna framleiðslunnar verði lífmassi 6.800 tonn að hámarki að hausti og fyrrihluta vetrar. Til eldisins þurfi rúm 8.000 tonn af þurrfóðri á ári og heildarmagn næringarefna sem falli til botns undir og í nágrenni eldiskvíva verði um 720 tonn yfir þriggja ára tímabil.

Tilgangur framkvæmdarinnar er að færa starfsemi Háafells ehf. frá eldi á regnbogasilungi yfir í laxeldi til að auka arðsemi fiskeldisstarfseminnar.

Nýr framkvæmdaraðili

NASF - Verndarsjóður villtra laxastofna bendir á að fram til þessa hafi HG rekið eldi á þorski og regnbogasilungi í Ísafjarðardjúpi en nú hyggist Háafell ehf. ala þorsk og lax. Líta beri svo á að um nýtt eldi sé að ræða með nýjum framkvæmdaraðila því fyrirliggjandi leyfi séu bundin HG. Í tillögu að matsáætlun vanti meðal annars upplýsingar um ábyrgðatryggingar, lögbundna örmerkingu seiða, átak sem gera þurfi vegna saurúrgangs frá fiskeldinu, fjarmælingar og stefnu Háafells ehf. í upplýsingagjöf. Landssamband veiðifélaga telur að í frummatsskýrslu eigi að fjalla um hvernig Háafell ehf. hyggist tryggja greiðslu fyrir tjón á veiðihagsmunum í samræmi við lög um fiskeldi og greiðslureglu umhverfisréttar.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að HG hefur verið með áform um fiskeldisstarfsemi í Ísafjarðardjúpi og fyrir liggur álit Skipulagsstofnunar, dags. 1. apríl 2015, vegna mats á umhverfisáhrifum framleiðslu á 6.800 tonnum af regnbogasilungi og 200 tonnum af þorski í Ísafjarðardjúpi á vegum HG. Tillaga að matsáætlun, sem hér er til umfjöllunar, er lögð fram í nafni Háafells ehf. Því er um nýjan framkvæmdaraðila að ræða, sem áformar starfsemi á sama framkvæmdastað og fjallað hefur verið um í ofangreindu álit Skipulagsstofnunar. Fram kemur í yfirlýsingu HG og Háafells ehf., sem fylgir tillögu að matsáætlun, að Háafell ehf. taki yfir allar ábyrgðir og skuldbindingar HG vegna fyrri fiskeldisstarfsemi HG og þar með sem framkvæmdaraðili í skilningi laga um mat á umhverfisáhrifum. Skipulagsstofnun mun því taka tillögu Háafells ehf. að matsáætlun til efnislegrar meðferðar.

Skipulagsstofnun bendir á að fyrir útgáfu rekstrarleyfis til sjókvíaeldis skal umsækjandi leggja fram sönnun þess að hann hafi keypt ábyrgðartryggingu hjá váttryggingafélagi.

Aðferðir við mat á umhverfisáhrifum

Í tillögu að matsáætlun Háafells ehf. kemur fram að fyrirtækið taki yfir allar ábyrgðir og skuldbindingar HG vegna fiskeldisstarfsemi HG. Þar með taki Háafell ehf. við stöðu HG sem framkvæmdaraðili í skilningi laga um mat á umhverfisáhrifum.

Fram kemur að við gerð frummatsskýrslu verði stuðst við niðurstöður og aðferðir í matsskýrslu HG frá febrúar 2015 vegna mats á umhverfisáhrifum 6.800 tonna framleiðslu á regnbogasilungi og 200 tonna framleiðslu á þorski. Í frummatsskýrslu verði fjallað um sömu umhverfisþætti og þá og gerð verði grein fyrir niðurstöðum þeirrar matsskýrslu á eftirtalda umhverfisþætti: Lífrænt álag, rækjuveiðar, sjávar tengda ferðþjónusta, heilbrigðismál (fisksjúkdóma), laxalús, slysasleppingar og samfélag.

Hér að neðan verður fjallað um þau atriði sem Háafell ehf. áformar að fjalla um í frummatsskýrslu umfram það sem gert var í ofangreindri matsskýrslu¹ og umsagnir og athugasemdir við tillögu að matsáætlun og svör framkvæmdaraðila við þeim.

Lífrænt álag

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að Hafrannsóknastofnun sé að vinna mat á burðarþoli Ísafjarðardjúps og gerð verði grein fyrir niðurstöðum þess þegar þeim verði lokið.

Umhverfisstofnun telur í umsögn sinni að gera þurfi grein fyrir hvort lífrænt álag fyrirhugaðs laxeldis verði að öllu leyti sambærilegt við fyrri áform um eldi á regnbogasilungi. Mikilvægt sé að burðarþol, sem nú sé unnið að, liggja fyrir eins snemma og kostur sé í matsferlinu og að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir hver hámarks lífmassi verði í eldinu. Gera þurfi grein fyrir samlegðaráhrifum með annarri starfsemi í firðinum.

Náttúrufræðistofnun Íslands telur að í frummatsskýrslu þurfi að meta heildaráhrif af laxeldinu, meðal annars með tilliti til sjálfbærrar þróunar til lengri tíma, svo sem öflun á fóðri og úr hverju það sé unnið.

Í svari Háafells ehf. kemur fram að hráefnisgerð og hlutföll hráefna ráðist af markaðsverði hverju sinni og fóður geti því verið mismunandi frá einu ári til annars. Í frummatsskýrslu verði fjallað almennt um úrgangslausun í eldinu.

Óttar Yngvason, fyrir hönd eigenda Haffjarðarár, bendir á að mat á burðarþoli Ísafjarðardjúps liggja ekki fyrir og samþykki ráðuneytis skipti engu í því sambandi. Þá krefst NASF - Verndarsjóður villtra laxastofna þess að gert verði vandað burðarþolsmat fyrir Ísafjarðardjúp og innfirði þess, sem bera megir undir óháða sérfræðinga.

Veiðifélag Langadalsárdeildar telur að veruleg mengun fylgi sjókvíaeldi, vegna úrgangs og eiturefna til varnar laxalús. Þá benda eigendur Ármúla I og II á að eldiskvíar undir Bæjarhlíð og út af Kaldalóni séu nálægt landi og því sé nauðsynlegt að rannsaka hættu á mengun frá eldinu í fjöru og ósum Selár og Mórillu.

Í svari Háafells ehf. kemur fram að í frummatsskýrslu verði athugasemdum eigenda Haffjarðarár og Ármúla I og II og Veiðifélags Langadalsárdeildar svarað eftir föngum.

Skipulagsstofnun bendir á að atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið hefur, með hliðsjón af umsögn Hafrannsóknastofnunar, samþykkt burðarþolsmat sem lagt var til grundvallar mati HG á umhverfisáhrifum 6.800 tonna framleiðslu á regnbogasilungi og 200 tonna framleiðslu á þorski í Ísafjarðardjúpi. Stofnuninni er ljóst að þær upplýsingar liggja til grundvallar leyfum fyrir starfseminni, sem nú eru til meðferðar hjá Matvælastofnun og Umhverfisstofnun. Í drögum að starfsleyfi er gert ráð fyrir að leyfi fyrir starfseminni verði endurskoðað ef burðarþolsmat svæðisins, sem Hafrannsóknastofnun vinnur nú að, verði metið of lítið fyrir starfseminni. Ljóst er að sama framleiðslumagn af laxi mun leiða af sér sambærilegt lífrænt álag og vegna eldis á regnbogasilungi.

¹ Matsskýrsla fyrir 6.800 tonna framleiðslu á regnbogasilungi og 200 tonna framleiðslu á þorski í sjókvíum í Ísafjarðardjúpi á vegum Hraðfrystihússins - Gunnvarar hf., febrúar 2015.
<http://www.skipulag.is/media/attachments/Umhverfismat/1072/Matssk%C3%BDrsla%20HG%2012%20feb%20loka.pdf>

Áhrif á villta laxfiskastofna

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að gerð verði grein fyrir áhrifum fyrirhugaðrar eldisstarfsemi á heilbrigði laxfiskastofna með tilliti til smitsjúkdóma og laxalúsar og áhrif sleppifisks á slíka fiskistofna.

Smitsjúkdómar. Fram kemur að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir nýjum upplýsingum varðandi hugsanlegt smit frá eldisfiski til villtra laxfiskastofna, sem fram hafi komið frá því að matsskýrsla HG var unnin.

Laxalús. Fram kemur að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir nýjum rannsóknum á tíðni laxalúsar á villtum silungi í Ísafjarðardjúpi.

Fiskistofa telur í umsögn sinni að í frummatsskýrslu þurfi að meta líkur á því að smit berist í villta laxastofna í Ísafjarðardjúpi og í hvaða mæli. Einnig þurfi að fjalla um notkun á svokölluðu pilsí, sem draga eigi úr hættu á að laxalús berist að eldisfiski, og gera grein fyrir reynslu af notkun búnaðarins þar sem hann hefur verið notaður.

NASF - Verndarsjóður villtra laxastofna fullyrðir í athugasemd sinni að ekkert eftirlit sé með laxalús í sjóeldi og rannsóknir engar. Vaxandi eldi og stærri eldiskvíar verði til þess að laxalús verði mikið vandamál og muni stórskaða villta fiskistofna í nágrenni eldisins. Þegar laxalús verði vandamál séu eiturefni þau úrræði sem gripið verði til.

Landssamband veiðifélaga bendir á að farleiðir laxaseiða á leið til sjávar og laxa á leið úr hafi til sinna heimkynna liggi um fyrirhuguð eldissvæði. Lúsafaraldur vegna eldisins muni því valda afföllum hjá seiðum til tjóns á laxastofnum í ám við Ísafjarðardjúpi. Í frummatsskýrslu þurfi að fjalla ítarlega um dreifingu laxalúsar frá fyrirhuguðu eldi, meðal annars með tilliti til breytilegs líftíma laxalúsar í hafi og dreifingu miðað við hitastig sjávar.

Í svari Háafells ehf. kemur fram að í frummatsskýrslu verði ofangreindum athugasemdum og umsögn Fiskistofu svarað.

Slyasleppingar. Fram kemur að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir áformum um að setja eldissvæði niður í meiri fjarlægð frá Selá og að hætt hafi verið við að nota eldissvæði við Blævardalsá. Fjallað verði ítarlegar en áður um grunnástand laxastofna í Ísafjarðardjúpi og atferli eldislaxa sem sleppi, meðal annars byggt á nýjum gögnum. Þá verði gerð grein fyrir aðferðum við að fanga strokulax í sjó og veiðivötnum. Fjallað verði um umhverfisáhrif strokulaxa sem hugsanlega gangi upp í laxveiðiár, áhrif þeirra á hrygningu villtra laxfiska og áhrif erfðablöndunar. Einnig verði fjallað um möguleika þess að nota geldfisk til að draga úr umhverfisáhrifum. Þá verði í frummatsskýrslu fjallað um aðferðir til að vakta hvort eldislax finnist í veiðivötnum og hvernig bregðast megi við ef svo verði til að draga úr líkum á að eldislax hrygni.

Umhverfisstofnun telur að í frummatsskýrslu þurfi að fjalla ítarlega um slyasleppingar og mögulega erfðablöndun við villtan lax og hve víðtæk slík áhrif geti orðið.

Fiskistofa telur í umsögn sinni að í frummatsskýrslu eigi að meta hvort, og með hvaða hætti, notkun á geldlaxi dragi úr áhættu af starfseminni. Í sama streng tekur Landssamband veiðifélaga sem bendir á að Norðmenn hafi nú sett reglur um að framvegis verði aðeins notaður geldstofn í laxeldi á afmörkuðum svæðum.

Eigendur Ármúla I og II benda á að sjóbleikjustofn sé í Ísafjarðardjúpi og úr honum veiðist í Selá og Mórillu. Litlar rannsóknir hafi verið gerðar á stofninum og nauðsynlegt sé að gera rannsóknir svo unnt sé að meta umhverfisáhrif áformaðs laxeldis á sjóbleikjustofninn.

Óttar Yngvason, fyrir hönd eigenda Haffjarðarár, telur að ef laxeldið nái fram að ganga sé nánast víst að fá ár muni líða þar til villtir laxastofnar eyðist í ám sem renni í Ísafjarðardjúpi. Eldið sé

andstætt markmiðum laga um fiskeldi og þá telur hann, ásamt NASF - Verndarsjóði villtra laxastofna, að eldið stangist á við varúðarreglu náttúruverndarlaga, sem og markmið um vernd líffræðilegrar fjölbreytni í sömu lögum. Bent er á samkomulag frá 1988 milli Fiskeldis- og hafbeitarstöðva og Veiðimálastofnunar um að nota skyldi norskan lax í strandeldi en ekki í sjókvíaeldi. Langadalsá og Hvannadalsá hafi sameiginlegan ós og heyri því saman. Meðalveiði á vatnasviði ána hafi verið yfir 500 laxar og af þeirri ástæðu sé fjarlægð eldissvæða við Biskupskví og Hamar ólögmæt. Í frummatsskýrslu þurfi að fjalla um raunhæfar mótvægisáðgerðir ef slyaslepping verði og fjalla um tryggingar og bætur til veiðiréttareigenda vegna tjóns sem þeir kunni að verða fyrir vegna strokufisks.

Landssamband veiðifélaga telur áform Háafells ehf. gróft brot á ofangreindu samkomulagi Fiskeldis- og hafbeitarstöðva og Veiðimálastofnunar þar sem setja eigi norskan lax í fjörð þar sem laxveiðiár með náttúrulegum laxastofni falli til sjávar. Starfsemin sé í andstöðu við markmið laga um fiskirækt og laga um fiskeldi og gegn alþjóðlegum skuldbindingum Íslands, meðal annars varðandi vernd villtra dýra, plantna og vistgerða. Fjalla þurfi um að notaður verði kynbættur eldislax af norskum uppruna, sem Erfðanefnd landbúnaðarins hafi flokkað sem framandi stofn í íslenskri náttúru. Landssamband veiðifélaga telur að boðaðar mótvægisáðgerðir vegna slyasleppinga séu hvorki framkvæmanlegar né ásættanlegar, sem reynsla af slyasleppingum í Patreksfirði árið 2013 sýni. Í frummatsskýrslu þurfi að fjalla um hættu á erfðamengun og þol laxastofna í ám við Ísafjarðardjúp gagnvart erfðablöndun frá norskum strokulaxi og áhrif á silungastofna ef eldislax hrygnir í silungsveiðiám. Gera eigi ítarlegan samanburð á eldi í sjókvíum annars vegar og eldi í lokuðum kerfum hins vegar. Þá þurfi að fjalla um mótvægisáðgerðir eða viðbragðsáætlanir sem geti tekist á við hugsanlegt hafísrek á eldissvæðum.

Veiðifélag Langadalsárdeildar telur öruggt að fiskur muni sleppa úr eldi og eingöngu sé spurning um hver fjöldi þeirra verði. Þá geti aukin hvalagengd í Ísafjarðardjúpi, ágangur sela og vallynd vetrarveður skapað hættu á að eldiskvíar verði fyrir skemmdum.

Veiðifélag Laugardalsár bendir á að dæmi sé um að ísing hafi skemmt eldisbúnað og eldisfiskur sloppið úr kvíum. Án efa muni sleppilax leita upp í Laugardalsá, sem legði ána í stórhættu af völdum erfðamengunar. Áform um laxeldið geti ekki talist samrýmast markmiði um verndun sérstöðu íslenskrar laxastofna.

Í svari Háafells ehf. kemur fram að í frummatsskýrslu verði fjallað um þau atriði sem fram komi í umsögnum Fiskistofu og Umhverfisstofnunar. Einnig verði svarað eftir mætti athugasemdum eigenda Ármúla I og II og Haffjarðarár, Landssambands veiðifélaga, NASF - Verndarsjóðs villtra laxastofna og Veiðifélags Langadalsárdeildar.

Áhrif á fugla

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að í frummatsskýrslu verði engu bætt við þá umfjöllun um fuglalíf sem var í matsskýrslu HG.

Fuglavernd bendir á að Vigur, Æðey og Borgarey séu mikilvæg fuglasvæði samkvæmt Alþjóðlegu fuglaverndarsamtökunum (*BirdLife International*). Í eyjunum séu stórar sjófuglabýggðir og í Ísafjarðardjúpi sé mikið af fugli í fjörðum góðan hluta árs og fuglalíf mjög fjölskrúðugt. Þá verpi nokkur arnarpör á svæðinu og einnig fleiri sjaldgæfir fuglar. Fuglavernd og NASF - Verndarsjóður villtra laxastofna telja að rannsaka verði hugsanleg áhrif laxeldis á fuglastofna í Ísafjarðardjúpi.

Í svari Háafells ehf. kemur fram að ekki sé talin þörf á að vinna sérfræðiskýrslu um fuglalíf í Ísafjarðardjúpi enda ekki vitað til að sjókvíaeldi hafi neikvæð áhrif á fuglalíf hvorki hér á landi né erlendis. Hins vegar verði í frummatsskýrslu gerð ítarlegri grein fyrir þessum þætti en gert hafi verið í matsskýrslu HG.

Áhrif á aðra starfsemi í Ísafjarðardjúpi

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að gerð verði grein fyrir áhrifum fyrirhugaðrar eldisstarfsemi á sjávertengda ferðaþjónustu, rækjuveiðar og laxveiðar. Ítarlegri umfjöllun verði um ferðaþjónustu og rækjuveiðar en í matsskýrslu HG.

Sjávertengd ferðaþjónusta. Fram kemur að haft verði samráð við hagsmunaaðila innan ferðaþjónustu við Ísafjarðardjúp. Gerð verði betri grein fyrir sjónrænum áhrifum kvíabýrpinga en gert hefur verið í matsskýrslu HG.

Ferðamálastofa leggur til að samráð verði haft við fleiri ferðaþjónustuaðila en þá sem tengjast sjávertengdri ferðaþjónustu til að fá frekari ábendingar um þróun ferðaþjónustunnar í Ísafjarðardjúpi.

Eigendur Ármúla I og II, NASF - Verndarsjóður villtra laxastofna, Veiðifélag Langadalsárdeildar og Veiðifélag Laugardalsár telja að sjónmengun af völdum fjölda eldiskvía muni skaða ímynd svæðisins og spilla fyrir þróun og vexti ferðaþjónustu við Ísafjarðardjúp.

NASF - Verndarsjóður villtra laxastofna telur að saur- og grútarmengun muni breiðast um strandlengju við Ísafjarðardjúp og muni skaða ímynd og aðstöðu til strandveiða og annarrar vistvænnar nýtingar.

Rækjuveiðar. Fram kemur að gerðar verði frekari tilhliðranir varðandi staðsetningar sjókvía en áður til að koma til móts við athugasemdir frá rækjusjómonnum. Það verði gert með því að nota Skötufjörð sem varasvæði sem til dæmis væri hægt að nota þegar von sé á mikilli veiði í innanverðu Ísafjarðardjúpi. Lögð verði áhersla á að byggja upp eldi í utanverðum Seyðisfirði og Kofradýpi þar sem lítið veiðist af rækju. Þá sé nú gert ráð fyrir stærri eldissvæðum sem auki möguleika á að færa til kvíabýrpingar.

Dýrfiskur hf., nú Arctic Sea Farm, bendir á að eitt af fyrirhuguðum eldissvæðum í Skötufirði sé nálægt þeim stað sem Arctic Oddi ehf., systurfélag Dýrfisks, hafi leyfi til fiskeldis.

Orkustofnun bendir á að árið 2011 hafi stofnunin veitt leyfi til leitar og rannsókna á kalkþörungaseti víða í Ísafjarðardjúpi, en mörk rannsóknasvæða hafi þó ekki verið hnitsett. Líklegt sé að fyrirhugað eldi Háafells ehf. skarist við nokkur rannsóknasvæðanna, þ.e. eldissvæði í Álftafirði, Seyðisfirði, Skötufirði, Mjóafirði og mögulega við Kaldalón. Þess er óskað að fullt samráð verði haft við stofnunina meðan á matsferli standi.

Í svari Háafells ehf. kemur fram að HG hafi haft leyfi til fiskeldis í Álftafirði frá árinu 2002 og í Seyðisfirði frá árinu 2004. Þá kemur fram að árið 2010 hafi HG byrjað rannsóknir vegna fyrirhugaðs eldis í Skötufirði og Mjóafirði. Orkustofnun hafi ekki haft samráð við HG/Háafell við afgreiðslu leyfa til leita og rannsókna á kalkþörungaseti. Háafell ehf. áformi að hafa sem næst samfellt eldi í Álftafirði þó á öðrum stöðum verði eldissvæði hvíld á þriggja ára fresti. Því sé illmögulegt að í firðinum verði einnig kalkþörungánám. Eldissvæði í Seyðisfirði muni skarast við svæði til rannsókna á kalkþörungaseti. Loks kemur fram að við Kaldalón verði eldissvæði á töluvert meira dýpi en efnisnám kalkþörungasetis og ekki verði um að ræða beina skörun.

Velferð eldisdýra

Landssamband veiðifélaga bendir á að þó sjór hafi hlýnað við Ísland undanfarin ár hafi Vestfirðir, fyrr á tímum, ekki þótt vænlegir til laxeldis í sjó vegna sjávarkulda á vetrum og veðurfars. Í byrjun árs 2014 hafi orðið mikil afföll á eldisfiski í sjókví í Patreksfirði svo grípa þurfti til neyðarslátrunar, sem vafalítið mætti rekja til veðurfars og kulda sjávar á þeim tíma. Í frummatsskýrslu þurfi að fjalla um staðbundna umhverfisþætti sem kunni að hafa áhrif á velferð eldisdýra á svæðinu.

Samfélagsáhrif

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að í frummatsskýrslu verði fjallað um samfélagsáhrif á sama hátt og í matsskýrslu HG en jafnframt greint frá nýjum gögnum um samfélagsleg áhrif.

Niðurstaða

Í samræmi við 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum hefur Skipulagsstofnun farið yfir framlagða tillögu Háafells ehf. að matsáætlun ásamt þeim umsögnum og athugasemdum sem borist hafa stofnuninni og viðbrögðum framkvæmdaraðila við þeim. Skipulagsstofnun fellst á tillögu framkvæmdaraðila að matsáætlun með eftirfarandi athugasemdum.

- Í frummatsskýrslu þarf að gera grein fyrir samlegð fyrirhugaðs laxeldis með nýjum áformum Arnarlax hf. um laxeldi í Ísafjarðardjúpi.
- Í frummatsskýrslu þarf að lýsa ítarlega viðbragðsáætlun sem fylgt verður ef eldislax sleppur úr eldinu og hvernig verja eigi að hann gangi upp í ár sem renna í Ísafjarðardjúp. Hér er meðal annars átt við gögn sem Fiskistofu eru nauðsynleg til að meta hvort skilyrði til útgáfu rekstrarleyfis séu fyrir hendi.
- Í frummatsskýrslu þarf að gera grein fyrir hvernig staðið verður að vöktun á lífrænu álagi sjávar og hvernig brugðist verður við ef álag verður umfram ásættanleg viðmið. Hér er átt við áætlun sem Háafell ehf. áformar að leggja fram vegna umsóknar um starfsleyfi, enda telur Skipulagsstofnun að umfjöllun um hana í frummatsskýrslu sé til þess fallin að flýta fyrir umsóknarferlinu þegar þar að kemur.
- Í frummatsskýrslu þarf að fjalla um fyrirhugaða framkvæmd í ljósi markmiða 2. gr. laga um náttúruvernd um vernd vistgerða, vistkerfa og tegunda og 2. mgr. 65. gr. þeirra laga.

Jafnframt viðhafi framkvæmdaraðili það verklag sem hann kynnti í bréfi dags. 9. mars 2016 og fimm tölvupóstum dags. 2. mars 2016.

Reykjavík, 12. apríl 2016

Jakob Gunnarsson

Sigmar Arnar Steingrímsson